

Taková každodenní normální práce...

Recept na to, jak se stát vítězem soutěže Mléčná farma roku? Ptali jsme se v ZOD Mrákov, konkrétně ve stáji v Tlumačově, která v posledním ročníku obsadila zlatou příčku. Podle předsedy a zootechniků se nelze spoléhat na zázračnou technologii nebo něco dělat úplně odlišně. Klíč je v každodenní práci a rutině. Ale přece jen by se něco zajímavého a odlišného našlo, posuďte sami.

Zemědělské obchodní družstvo (ZOD) Mrákov hospodaří zhruba na 2400 hektarech zemědělské půdy v okolí Domažlic. Jde o klasický zemědělský podnik zabývající se rostlinnou i živočišnou výrobou. Hlavní činností je produkce mléka, pěstování polních plodin a provozování bioplynové stanice.

Pozemky družstva se nachází ve velmi členitém terénu od 430 do 600 m n. m. Z celkové výměry zaujímá přibližně 1450 ha orná půda a 950 ha trvalé travní porosty. Podnik má také přidruženou výrobu, kde se zabývá autodopravou, provozem čerpací stanice a prodejem hospodářských potřeb, závodní jídelnou, a ubytovnou. Od roku 2012 v Mrákově provozují jatky a výrobní uzenin, kde zpracovávají vlastní produkci. V chovatelské branži je také dobře známá Mrákovská výstava holštýnského skotu, jejíž první ročník se uskutečnil již v roce 1996.

Současnost pramení z historie

Pokud pohlédneme do historie ZOD Mrákov a odmyslíme si křivdy komunistického režimu a kolektivizace, místní JZD bylo založeno v roce 1952 jak v Mrákově, tak také v Tlumačově. V sedmdesátých letech došlo ke sloučování – od 1. ledna roku 1975 začali společně hospodařit JZD Mrákov, JZD Tlumačov a JZD Stráž v jednom ekonomickém celku JZD Hranicář Mrákov. Výměra tehdy činila 2836 ha, družstvo se tak zařadilo mezi největší podniky v okrese Domažlice. Po sametové revoluci se malá část vlastníků rozhodla hospodařit na svém, družstvo se s nimi vždy k jejich spokojenosti vypořádalo. V roce 1992 bylo družstvo transformováno na družstvo vlastníků – ZOD Mrákov. Stavby dojnic klesly z 960 v roce 1989 na 780 v roce 1992. Výměra současného podniku tedy zůstala téměř stejná – 2400 ha, ZOD se

však více koncentruje na živočišnou výrobu, zejména produkci mléka. Jak sdělil předseda představenstva Ing. Jiří Schamberger, chov dojeného skotu je pro družstvo aktuálně rozhodujícím odvětvím.

Rostlinná výroba

Rostlinná výroba je orientována na výrobu krmných plodin jak na orné půdě, tak na trvalých travních porostech. Z části se na profitu společnosti podílí tržní plodiny – k hlavním patří pšenice pěstovaná zhruba na 400 hektarech, ozimý ječmen na 150 hektarech a řepka na 350 hektarech. Na zbylé výměře pěstují v menším rozsahu například svazenuku, jarní ječmen, jarní pšenici nebo hrách. Výnosy ozimé pšenice se z dlouhodobého hlediska pohybují od šesti do sedmi tun na hektar, ozimého ječmene kolem šesti tun. U řepky většinou sklízí od 2,8 t/ha do 4 t/ha.

Ing. Jiří Schamberger, předseda představenstva Zemědělského obchodního družstva Mrákov

„Většinu vyprodukovaných obilovin se snažíme spotřebovat, jak se říká, doma a optimalizovat ekonomiku výroby mléka,“ podotýká předseda a dodává: „Současná situace na trhu s obilovinami a olejninami nás také zasáhla, ale máme tu šanci využít devizu, a to je velké zatížení dobyt-

Soutěž o mléčnou farmu roku, ocenění za kvalitu chovu dojnic!

www.mlecnafarmaroku.cz

MÍNISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
oblasti hospodářského zemědělství a vývoje venkova

Dojený skot

čí jednotkou na hektar. Produkce mléka je tedy nejdůležitější zdroj příjmů společnosti, celkem chováme 1050 holštýnských krav," představil základ fungování družstva předseda představenstva.

Stáj v Tlumačově slaví 30 let

Volná boxová stáj v Tlumačově již také něco pamatuje. Byla vybudována v roce 1994 jako první porevoluční velká investice po vzoru nizozemských farem. Naskladněna byla holštýnskými dojnici dovezеныmi z Německa. Jde o stáj s kapacitou 240 loží se středovou krmnou chodbou, bezstelivový provoz, jehož součástí je podrošťová jímka na kejdu. Ve stáji jsou instalovány temperované napáječky, světelný režim je automaticky řízen. Krávy v boxech mají k dispozici matrace, které jsou každodenně dezinfikované vápencem.

Zvířata jsou rozdělena do tří produkčních skupin. Pod jednou střešou je také autotandemová dojírna Fullwood 2 x 4, kde již několikrát dosáhli na vítězství v soutěži o nejlepší kvalitu mléka. Krmení se zakládá dvakrát denně a je přirhováno až sedmkrát za den pomocí robotu. K welfare krav slouží v létě ventilátory a sprchy, betonová stáj se nepřehřívá. Důležitou úlohu hraje také úroveň osvětlení.

Farmu v Tlumačově vede již řadu let zootechnik Rostislav Šlajs. Při dojení 2x denně dosáhli v loňském roce užitkovosti 11 900 kg mléka za laktaci. V soutěži Mléčná farma roku se stáj umístila na prvních třech příčkách šestkrát. To už nemůže být náhoda. V současné době je užitkovost

Dojnice ve stáji v Tlumačově mají vždy založen dostatek krmiva, které je devětkrát denně přirhované

zdejších dojnic 36 litrů na kus a den. Somatické buňky se pohybují kolem 100 000, celkový počet mikroorganismů asi 10 tisíc, obsah tuku je 4 % a bílkovina osciluje kolem 3,4 %.

V soutěži mléčná farma roku získala stáj Tlumačov v holštýnské kategorii 108 bodů. Bylo to z údajů kontroly užitkovosti v příslušném rozhodném období počátku roku, kdy dosahovala stáj nádoje 40,05 kg, průměrný laktací den byl 158,04, součet mléčných složek 3,01, lineární skóre do 4,0 bylo 93, průměrný počet somatických buněk 113 tisíc a mezidobí 388.

Kromě toho provozuje družstvo VKK Starý Klíčov, kde je ustájeno asi

780 krav plemen red holštýn, dojivost tam dosahuje 34 litrů na kus a den.

V souladu s bioplynovou stanicí

Jak již bylo zmíněno, v rostlinné výrobě stojí na prvním místě produkce krmiv. Proto na loukách průběžně obnovují travní porosty. V současnosti se už podařilo revitalizovat zhruba pět stovek hektarů luk, které po obnově poskytují dvakrát vyšší výnosy než dříve.

Vzhledem k tomu, že při pěstování kukuřice v kopcovité oblasti vystávají problémy s erozí, hledali Mrákovští vhodné protierozní systémy. Jako vhodné se ukázalo pásové zpracování

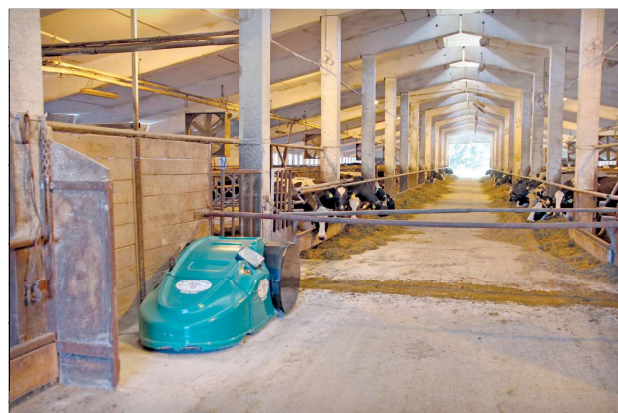
půdy. V podniku mají bioplynovou stanici s hodinovým výkonem 1 MWh. Silážní kukuřice lepší kvality se využívá na krmení skotu a horší se zpracovává na produkci bioplynu. Mezi hlavní vstupní suroviny do bioplynové stanice ale patří travní senáž a kejda skotu. Jen v menší míře se využívá kukuřičná siláž. Zúčtují se i zbytky z krmných žlabů.

Fenofáze je rozhodující

„Alfou a omegou úspěchu v živočišné výrobě je výroba kvalitních objemných krmiv. S tím, jak jde dopředu chov skotu, museli jsme jít vpřed i s produkcí travní hmoty. „Travní porosty už neuklízíme, jak to ještě

Pohled do dojírny, kde se získává „vítězné“ mléko

Robot na přirhování se osvědčil

Zleva Ing. Jan Randa, hlavní zootechnik, a Rostislav Šlajs, faremní zootechnik v Tlumačově

někteří dělají. My o travní porosty pečujeme tak, abychom vypěstovali co nejlepší hmotu pro výrobu objemných krmiv. Živiny z vlastních luk a polí vyjdou vždy levněji než dokoupená krmiva a jde o nejpřirozenější dusíkaté živiny, které můžeme přežvýkavcům poskytnout. Rozhodující pro sklizeň a konzervaci je fenofáze rostlin, a kdo to nedělá, vždy bude o krok pozadu. Když nám počasí umožní, musíme sklízet bez ohledu na to, jestli si musíme na kratší období zjednat službu. Vyplatí se to, neboť ztráta by byla nesklidit včas," je přesvědčen předseda Jiří Schamberger a doplňuje, že do krmných dávek bylo znovu zavedeno specifické krmivo – sodagrains – louhované vlhké zrno. Ukazuje se jako prospěšná pro zdraví bachoru a dosahujeme s tímto doplňkem mnohem vyšší stravitelnosti krmné dávky. „Dříve se od tohoto postupu upustilo kvůli pracnosti a náročnosti, ale my jsme si tím snížili svou závislost na trzích s obilovinami," dodal předseda.

Ke slovu se dostává Ing. Jan Randa, hlavní zootechnik: „Je třeba konstatovat, že produkce rostlinné výroby se výrazně podřídila potřebám živočišné výroby, rozhodně si v podniku nekonkurujeme, naopak spolupracujeme. V minulých letech jsme se hodně zaměřili na zkvalitnění objemných krmiv. Máme vysoké procento každoročních obnov travních porostů, a stáj v Tlumačově je důkazem toho, že i v nadmořské výšce 450 až 600 m lze vyrábět kvalitní objemné krmivo. Konzervace objemných krmiv je v režii rostlinné výroby, ale na každé

farmě při výrobě a plnění jam dohlíží faremní zootechnik nebo já," doplnil Jan Randa.

Krmná dávka pro vrchol laktace

Aktuální krmnou dávkou ve vrcholové fázi laktace v Tlumačově, tedy ve vitězně stáji, tvoří travní senáž (11 kg), kukuřičná siláž (25 kg), koncentrát (9 kg), louhované obilí sodagrains (4,5 kg), luskovinoobilná senáž (3 kg), bavlník (1 kg), kukuřičné vločky (0,5 kg) a řezaná sláma (asi 300 g). Další krmnou skupinou je konec laktace, skupina stání na sucho, příprava na porod.

Protokol dojení

Po příchodu krav do dojírny jsou struky ošetřeny pěnou s přípravkem obsahujícím kyselinou peroctovou. Následně se vemeno čistí papírovou utěrkou, odstříknuto a je nasazen do-

Zastřešení silážních žlabů přináší kvalitu objemného krmiva

jičí stroj. Po podojení se struky dezinfikují dipem na bázi jódu. Stejně jako ve známém české filmu doprovází dojení vhodná hudba.

Na otázku motivace pracovníků odpovídá Rostislav Šlajs následovně: „Ošetřovatelé se motivují prakticky sami, jsou to kvalitní lidé, kterým záleží na výsledku jejich práce. Nikdo tady nemá rád zbytečné komplikace v podobě např. zánětů mléčné žlázy, které přináší nekvalitní práce.

Management stáda

Ke sledování říjí a zdravotního stavu nám pomáhá systém od firmy Allflex, podle měření přežvýkávání a aktivity ukazuje stav, ve kterém se zvíře nachází. Ke každé krávě pak můžeme přistupovat individuálně, inseminujeme nebo provádíme vyšetření, případně drenče, pokud je to potřeba.“ Na telení do kotce se krávy převádějí asi tři týdny před termínem. Dodr-

žujeme hygienu, sledujeme jejich fyziologii těsně před otelením, zejména jestli neklesá příjem sušiny.

Ke zlepšení zdraví mléčné žlázy a případného zavedení léčby antibiotiky pomáhají faremní kultivace. „Asi rok zpět jsme začali zaprahovat bez antibiotik a celkem se to osvědčilo. Antibiotiky se přeléčují při záprahu pouze krávy, které v posledních třech výsledcích KU měly PSB nad 100 tisíc.

Poctivá práce každého

„Tajemství úspěchu je podle mého názoru v situaci, kdy každý na jakékoli úrovni od uklízečky, ošetřovatelky až po vrcholový management, dělá poctivě svou práci. Každodenní rutina a poctivá práce všech – to je klíč. Každý článek v procesu má svůj význam. Největší zásluhu na úspěchu mají zootechnici a ošetřovatelé v příslušném provozu. Vážím si úspěchu a jejich práce a jistě je budeme motivovat v nejbližším výplatním termínu," vyjádřil se na otázku, co specifického vede k úspěchu, předseda Jiří Schamberger. Hlavní zootechnik Jan Randa dodává: „Specificky a jinak se tady toho moc nedělá, ale zootechnickou práci se snažíme dlouhodobě dělat na vysoké úrovni. To je hlavní faktor dobrého umístění v soutěži, kdy jde o kvalitu mléka. Zásluhu nese především faremní zootechnik v Tlumačově Rostislav Šlajs a jeho tým.“

„Začínáme budovat novou dojírnu a všichni se těšíme na to, že by se naše výsledky mohly ještě posunout.“

Lukáš Prýmas

Podniková prodejna v areálu družstva